

ERDELYI MAGYARÁG

Felkészítő szerkesztő:

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden reggel.
Szerkeszt. órák: du. 6-11 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), A. Iancu (Kossuth-u.) 10. Telefon: 380.

Ara 1 lej

II. évfolyam 127 sz.

Hétfő

1933 Május 8

5

Hogyan képzelel el Hitler a békeszerződés területi megváltoztatását

Süket fülekre találí Németország revíziós ajánlata

Meghosszabbították a német-orosz barátsági szerződést, de benn az országban nincs béke: a kancellár és Hugenberg között harc folyik

London, máj. 6.

Rosenberg német birodalmi külügyi sajtófőnök péntek este Londonba érkezett, ahol egy hétig fog tartózkodni. Az angol külügyi államtitkárság hivatalosan fogadja Rosenberget.

A „Daily Herald” szerint a német sajtófőnök azért jött Londonba, mert javaslatot terjeszt az angol kormány elé a békeszerződések revíziójára vonatkozólag. E javaslat szerint

Lengyelország visszaadná Németországnak a danzigi korridort, viszont Lengyelország a nyugati hatalmak segítségével megkapná Szovjet-ukrajnának azt a részét, amely a lengyel királysághoz tartozott.

A „Daily Herald” szerint Lengyelország hidegen fogadta a tervet.

Páris, máj. 6.

A londoni Daily Herald cikke Párisban nagy nyugtalanságot keltett. A franciák szerint ugyanis nyíltan kivágják Németország háborús terve, mert nyilvánvaló, hogy Szovjetország háború nélkül nem engedheti át területét.

Megújították a német-orosz barátsági szerződést

Berlin, máj. 6.

Amíg az angol sajtó arról ír, hogy Németország az oroszok ellen alkudozik Lengyelországgal, az alábbi moszkvai jelentés éppen a német-orosz jóviszony megszilárdításáról ad hírt.

Berlin, máj. 6.

A német-orosz baráti jóviszonyt újból megpecsételték. Litvinov orosz külügyi népbiztos és Dirksen báró moszkvai német nagykövet pénteken kicserélték Moszkvában a német-orosz barátsági szerződés megkötéséről szóló 1931 évi moszkvai megállapodás ratifikációs okmányait s ezzel a német-orosz barátsági szerződés alapját képező rapallói egyezmény érvényét további 5 évvel meghosszabbították. A német kormány hivatalos jelentése szerint a barátsági szerződés meghosszabbítása nemcsak a két érdekelt államnak állott érdekében, hanem a világbéke ügyét is szolgálja.

Hugenberg és Hitler harca

Berlin, máj. 6.

A porosz országgyűlést május 18-ára hívták össze. A megnyitó ülés napirendjén a kormánynyilatkozat és a felhatalmazási törvény szerepel.

A politikai körökben igen feszült állapotba jutott az a kérdés, hogy vajjon Hu-

genberg birodalmi miniszternek jut-e majd hely a porosz kormányban. A nemzeti szocialistáknak a porosz tartományi parlamentben Hugenbergék nélkül is általános többségük van s ez alapon minden miniszteri

széket maguknak igényelhetnek. Viszont Hugenberg hivatkozik arra a koalíciós meg-egyeződésre, amely neki a gazdasági téren a teljhatalmu kormányzást biztosította.

Ismét holtponton a leszerelési konferencia

Genf, máj. 6.

A leszerelési értekezlet vezető köreiben nagy az izgalom, mert attól fének, hogy a konferencia ismét holtpontra jut. A németeknek ugyanis a katonai léghajózás teljes megszüntetését és a katonai aviatika hadianyagának megsemmisítését követelték. MacDonaldtól várják a leszerelési konferencia újbóli megmentését, mert ha ismét megreked a konferencia, ez a világgazdasági értekezletre is kedvezőtlen kihatással lesz.

Megbánta Madgearu, amit tett

Csak

6 szállítják le a kétezer lejen felüli nyugdíjakat május elsejéől kezdve

százalékkal

A kétezer le en aluli nyugdíjakhoz nem nyulnak hozzá

Bukarest, máj. 6.

A „Cuvantul” értesülése szerint Madgearu pénzügyminiszter belátta, hogy az ápriliselején életbeléptetett redukció igen érzékenyen sújtja a nyugdíjasokat és ezért új javaslatot terjeszt a minisztertanács elé, amelynek értelmében a 2000 lejen felüli nyugdíjakat május egytől kezdődőleg mindössze 6 %-kal szállítják le s a márciusban élvezett nyugdíjhoz viszonyítva.

Maniu Gyula levelét megírta:

-- Felfogásomat nem tudtam összeegyeztetni a párt irányelveivel

Bukarest máj. 6.

A nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottsága Mironescu elnöklete alatt ülést tartott.

Michalache felolvasta Maniu levelét, melyet Vaidának írt. A levél így hangzik:

Szeretett Sándor!

Április 2-án lemondtam a nemzeti parasztpárt elnöki tisztségéről. Tettem ezt azért, mert felfogásomat nem tudtam összeegyeztetni az állandó politikai fel-

fogással és a párt irányelveivel

Megmndotam ezt Michalachenak a Popovicsnak, akik igyekeztek elhatározásom megváltoztatására bírni. En kértém őket, hogy hozzák tudomására a pártnak elhatározásomat és válasszák meg utódomat.

Közöltem velük, hogy továbbra is a párt hű tagja, fegyelmzett közkatonája maradok és kívánom, hogy a párt valósítsa meg programját.

Tudja-e...

...hogy a francia könyvpiac szenzációja az üvegből készített könyvek. Az újszerű könyvek fedele vastag üvegből készült, míg a lapok törhetetlen és hajlékony üveg-lapokból, amelyekre a betűket fekete lakkal nyomják. Az új fajta könyvek nem csak kuriózum képen készültek. Például Tristán Bernárd egyik vígjátékának „üvegkiadása” 6000 példányban készült és az utolsó darabig elfogyott, bár egy példány ára 400 frank volt.

★

...hogy Amerikában olyan borotvapengét fedeztek fel, amelyet 80—100 év alatt kell egyszer köszörülni. A penge éle wolframkarbidből készült és jóformán kicsorbulhatatlan. Előállítására, mintegy 20 százalékkal drágább mint a rendes pengéé, de bizonyos, hogy rövid időn belül kiszorítja a régi pengéket.

★

...hogy a japán iskolákban a napokban bevezetik a latin betű használatát. A japán írás rendkívül nehéz, úgy hogy a négy elemiben jóformán csak írni és olvasni tanulnak a japán gyermekek. Most ez egyszerre megváltozik, a nacionalisták minden ellenkezése dacára. A miniszteri rendelet azzal indokolja meg a latin abc bevezetését, hogy ezáltal Európa figyelme jobban Japán felé fordul, amely eddig írásmódja miatt izzólva volt a civilizációtól.

— Hamueső szitált Nápolyban. Rómából jelentik: Péntek délután Nápolyban a levegő fokozatosan homályossá vált és lassú, sáros eső kezdett szitálni. Az emberek ruháját s haját pedig vékony hamuréteg vonta be. Délután 4 óra tájban néhány percig még a lélegzés is csaknem lehetetlenné vált. Rómában délután 3 órakor figyelték meg néhány sáros esőcseppet és az ég állandóan sárgás színezetű volt. A nápolyi csillagvizsgáló igazgatója megállapította, hogy a jelenség az afrikai partokról átszállingozott homok és a Vezuv hamujának egyidejű áramlása. Aggodalomra egyébként nincs semmi ok, mert a Vezuv működése teljesen szabályos. Rómában ma reggel az ég még borult, de a levegő már kitisztult.

Időjárás

Meleg idő, déli legáramlás, zivatarok, nem várhatók.

RADIOMŰSOR

VASARNAP

BUKAREST. 10: Munkásóra. 10.30: Istentisztelet. 11.15: Könnyűzene. 12: Gramofon. 16: Előadás. 17: Könnyűzene. 19: Előadás. 20: Hangverseny. 22: Hírek.

BUDAPEST. 8.45: Hírek. 9.10: Üzenetek a vásárról. 10: Istentisztelet. 12.15: Hírek. 12.30: Üzenetek. 14: Gramofon. 15: Előadás. 15.30: Üzenetek. 16.50: Kurucest. 18.10: Előadás. Utána: Brahms-hangverseny. Utána: Szórakoztató zene.

HETFO

BUKAREST. 12: Gramofon. 17: Rádiózenekar. 19: Gramofon. 20: Kamarazene. 20 és 45: Zongora hangverseny. 21.15: Könnyűzene.

BUDAPEST. 6.45: Torna. Gramofon. 9.45: Hírek. 10: Felolvasások. 11.15: Rádió üzenetek a vásárról. 12.05: Házikvintett. 13.15: Üzenetek. 17: Szalonzene. 18.30: Zongora. 19.15: Előadás. 19.45: Cigányzenekar. 20: Vonósnyegyes. 23.30: Jazz-zene.

2

ERDELYI
MAGYARSÁG

1933
V. 3.

Innsbruckban bajok vannak

Az osztrák nácik meg akarták rohamozni a tartományi főnökséget

A karhatalom és a horogkeresztesek összeütközésének több sebesültje van

Bécs, máj. 6.

Innsbruckban tegnap újabb puccsot kíséreltek meg a nemzeti szociálista rohamosztagok. Meg akarták rohamozni és elfoglalni az innsbrucki tartományi főnökséget, a rendőrség azosban elállotta a tartományfőnökség felé vezető utakat és visszaverte a nácikat. Az osztrák hitleristák ezután a

város főterére, a Mária Terézia térre vonultak, és felvonulást rendeztek a város utcáin. A rendőrség itt is közbelépett, kivonult a katonaság is. Akarhatalom és a horogkeresztesek összeütközésének több sebesültje van. A nemzeti szociálisták közül 38 embert letartóztatott a rendőrség. Tegnap délután újabb letartóztatások is történtek.

Mint menykő a tiszta égből...

Egy orosz katonai repülőgép véletlenségből bombát ejtett egy személyvonatra

Rengeteg sebesült, sok halott

Varsó, máj. 6.

Az egyik varsói napilap moszkvai jelentése szerint Leningrád egyik pályaudvarának közelében súlyos szerencsétlenség történt, amelyet vétkes gondatlanság okozott. Az egyik katonai repülőgép vigyázatlanságból bombát ejtett le, amely éppen egy személyvonat egyik kocsijára zuhant. A va-

gon teljesen széttronszolódott és az utasok súlyosan megsebesültek a szilánkoktól. A vonatban ülők között óriási pánik keletkezett, mindenki leugrált a vonatról s a nyílt mezőn keresett menedéket. A hatóságok bevezették a nyomozást és miután a szovjetpilóta gondatlansága beigazolódott, letartóztatták.

Mindennek a tehén az oka

Le akarta lőni a rendőr a nyugdíjast

aki nem engedte meg, hogy a telkén a más marhája legelésszen

Nagyvárad, máj. 6.

Az Össi-telepen már hosszabb idő óta áldatlan állapotok uralkodnak a legeltetés körül. A város nem lépett fel kellő erélyességgel, hogy rendezze a legeltetést és ma is az a helyzet, hogy egyes jószágtartó gazdák az uccára, sőt szomszédjaik telkére hajtják ki állataikat. A legutóbbi napok egyikén csaknem súlyos sebesüléssel végződő botrány pattant ki amiatt. Az Össi-telepen lakik egy rendőr, aki Magyar nyugalmazott

pénzügyi tisztviselőnek a szomszédban lévő telkére hajtotta legelni a marháját. Amikor Magyar ez ellen tiltakozott, a rendőr annyira feldühödött, hogy

előkapta revolverét és Magyar felé lőtt.

A lövés szerencsére nem talált, de az egész telepen természetesen nagy izgalmat keltett a legelővita szokatlan elintézése.

Magyar feljelentést tett a rendőrség büntügyi osztályán a lövöldöző rendőr ellen.

Temesváron mindig történik valami

Az üldöző detektívek revolverrel sebesítettek meg egy szökött tegyencet

Temesvár, máj. 6.

Izgalmas betörőhajsza színhelye volt tegnap reggel a gyárvárosi Sörház-fasor. A rendőrség egyik detektívje öt lövést adott le egy menekülő betörő után, aki könnyebben megsérült.

Borbély András régen ismert pénzhamisító és betörő április 8-án állott a törvényszék előtt. A tárgyalást elhalasztották, utána Borbély Andrásnak sikerült a fegyőrök elől elszöknie. Azóta nyoma veszett.

A rendőrségnek tudomására jutott, hogy Borbély András Temesváron tartózkodik és éjszakai kóborlásai után nappal nővére Borbély Margit, Sörház-fasor 2 szám alatti lakásán rejtőzik.

Tegnap reggel öt órakor detektívek jelentek meg lakása ajtaja előtt. Többbizben ko-

poztak a lakás ajtaján, amit Borbély ugylátszik meghallott, mert a pincelakás ablakán kiugrott és a közeli mező irányába igyekezett futva menekülni. A rendőrség emberei megállásra szólították fel, majd amikor ennek nem tett eleget, az egyik detektív revolvert rántott elő és ötször a menekülő után lőtt. Az egyik lövés talált és Borbélyt bal vállán sebesítette meg.

A menekülő megtántorodott, majd összeesett. A közelben lakó egyik mentő kötet be sérüléseit, utána pedig a kórházba szállították, a kórházban azonnal eltávolították a sebből a golyót. Délelőttre annyira javult a sebesült állapota, hogy átkísérték az ügyszékre, ahonnan a törvényszékre viték.

Petrozsény, az öngyilkosok városa

Borzalmas szerencsétlenség játszódott le legutóbb is, amikor egy munkanélküli, akit elhagyott a felesége, előbb feleségét szurta le aztán magával végzett

Petrozsény, máj. 6.
A Zsilvölgyében sohasem volt valami jószág helyzet, de még évekként ezelőtt illőkre ruhant porlyók zajától volt hangos a vidék, a háttörök lángjai az ég felé csaptak és nyugodt megelégedés honolt mindenütt. A válság azonban ide költözött be leghamarabb és a munkanélküliség mind ijesztőbbé vált. A lakosság ma már a végső nyomor küszöbén áll és a tehetetlen elkeseredés napról-napra jóvátehetetlen tettekben robban ki.

Petrozsény az öngyilkosok városa

A gazdaságin yomor mindent felborított. Az emberek kést ragadtak és mások, vagy maguk ellen fordítják. Petrozsényban az elmúlt héten 8 öngyilkosság történt. Ez szinte egyedülálló eset, mert a városkának alig 10 ezer főnyi lakossága van és így ez az öngyilkossági járvány mindennél jobban mutatja azt az erkölcsi mélységet, ahova ezek a valamikor jómodu emberek jutottak. A tegnapi napon is négy öngyilkosság történt. A legmegrendítőbb valamennyi között Kovácsi János 30 éves vulkáni bányász esete.

Egy munkanélküli bányász tragédiája

Kovácsi János az egyik szénbányában dolgozott, de másfél évvel ezelőtt elbocsátották és a szerencsétlen ember nagy nyomorba került. Munkanélkülisége példás családi életét is felborította, mert jóléthez szokott felesége nem bírta tovább a nélkülözéseket és megszökött hazulról.

Kovácsi nagyon szerette feleségét és amikor megtudta, hogy Rozáliát az egyik petrozsényi vendéglőben alkalmazták, elhatározta, hogy érte megy.

Este nyolc óra felé, fáradtan a hosszú gyalogutól végre ráakadt a Sőfalvi-féle vendéglőben. Itt azonban megtudta, hogy felesége egészen lezúllott. Mikor benyitott a bárhelyiségbe éppen egy férfi ölében találta. Azonnal félrehívta és kérlelni kezdte, hogy térjen vissza hozzá. Heves szóváltás keletkezett, mert az asszony nem volt hajlandó erre, amire a férfi végül egészen feldühödött.

Elesattan egy pofon és megvillan a bicska...

Kovácsi már nem tudott uralkodni magán, keze felemelkedett és feleségét erősen pofonvágtá. Aztán hirtelen előrántotta zsebkését és kétszer beleszurt. A megrémült asszony sikoltozva rohant ki a teremből és futni kezdett a főúccán.

A dühtől tájtékozó férj előbb nyakába szurta, majd felesége után rohant. A kibugygyanó vér pirosra festette Kovácsi ruháját. A forgalmas uccán sok nézője akadt a megdöböntő jelenetnek. Nagy csödélet támadt és mindenki azt hitte, hogy egy örült rémtettéről van szó.

A szerencsétlen ember azonban alig tett 25 lépést, egy gyógyszerár előtt összeesett és tíz pernyi kínódás után kiszenvedett.

Az újabb tragédia nagy megdöbbenést keltett az egész városban, mert ez már a negyedik volt aznap. Mindenki az újságok krónika rovatát böngészi, hogy kire kerül leg-

közelebb scr. Valóságos megdöbbenés uralkodik mindenfelé. Ki jön most?

Az ember munkára termelt — és aki nem építhet az rombol. Mások javait, vagy saját magát. A petrozsényi, valamikor dol-

gos kezek ma lázadó öklökbe szorultak, vagy kést ragadtak s a legszentebb valamit pusztítják: az emberi életet. Ide gyors segítség kell, amíg nem késő!

A határ mentén mindenki gyanus

Nyilvántart a rendőrség minden rádiótulajdonost

Bukarest, máj. 6.

A bukaresti posta- és távirda vezérigazgatóság a belügyminiszteriummal egyetértésben rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a jövőben a határmenti zónához tartozó városokban és községekben a rendőrségnek, valamint a csendőrségnek tudomással kell bírnia arról, hogy kik használnak rádiókészüléket. Eppen ezért a postafő-

nökségek rádióosztályának kötelessége, hogy a rádióelőfizetők névsorát nyilvántartás céljából átadja a rendőrségnek. Az új rendelet szigorú intézkedéseket tartalmaz a fekete rádiók ellen is. Ennek értelmében a jövőben a rendőrség tisztviselői végezhetnek ügyészségi engedély alapján házkutatásokat és ha bejelentetlen gépet találnak, azt elkohozzák és az ügyészségre szállítják.

Darabokra tépett a felrobbant dinamit egy kőmunkást

Rövid volt a zsinór és a dinamit felrobbant, amikor a munkás még nem volt biztonságban

Tulcea, máj. 6.

Megrendítő munkás tragédia játszódott le az egyik dobrudzsai kőbányában. Jacok Dealban. Spadon Anghel fiatal munkás robbantani akarta a sziklát. A szikla egyik üregében dinamitot helyezett el, de a gyújtó zsinór olyan rövid volt, hogy a robbanóanya-

tulhamar explodált mielőtt még a bányász biztonságba helyezhette volna magát. A sziklatömb irtózatossá robajjal a levegőbe repült és a szerencsétlen embert is darabokra tépte a dinamit. A felismerhetetlenségig összeroncsolt állapotban szállították el.

Merényletre gondoltak, pedig csak tréfa volt

Nagy riadalom a francia köztársasági elnök noillei kastélyában

Egy utazó vakmerő módon eljutott az elnök hálósobájáig, ahol lefeküdt a kűszöbön

Páris, máj. 6.

Tegnap hajnalban a francia elnök noillei kastélyában nagy pánik keletkezett. Az egyik komornyik észrevette, hogy a hálósoba kűszöbén egy ember fekszik. Azonnal előhívták a palotaőröket, akik a gyanus embert letartóztatták. Először az volt a feltevés, hogy a gyanus ismeretlen merényletet akart elkövetni az elnök ellen.

De aztán kiderült, hogy egy párisi ke-

reskedelmi utazó, aki tegnap érkezett meg a kis városba, ahol már nem kapott szobát. Erre nagy patáliát csapott és azzal fenyegetőzött, hogy az elnök ágyában fog aludni. Tervét végre is hajtott. Éjjel átmászott a kerítésen, egy nyitott verandaablakon a folyosóra került és nemsokára a hálósoba kűszöbén aludta az igazak álmát.

Miután minden tisztázódott, a vakmerő utazót szabadlábba helyezték.

Felrobbant egy malom gőzkazánia Oltenicában

A fűtő és két ember súlyosan megsebesült

Oltenica, máj. 6.

Tegnap délután súlyos szerencsétlenség játszódott le a város határában levő gőzmalomban. A malom fűtőházában eddig, négy kiderítetlen okból kifolyólag robbanás keletkezett. A kazán szilánkjai súlyosan megse-

besítették a fűtőt, valamint a teremben tartózkodó 2 munkást. Mindhármukat életveszélyes állapotban szállították be a kórházba.

1933.
V. 8.

ERDELYI
MAGYARSÁG

3

Filmpalace műsora:

Vasárnap Hétfő

GHETTO SZIVE

Egy öreg zsidó és egy keresztény
kisleány izgalmas, megrázó története

14, 17 és 22 lejes helyárak!

vadon leánya

Ő maga nyújtotta át Dykenak az asztalon hosszú, fehér ujjai közt az égő gyufát. Miközben cigarettáját a lánghoz tartotta és mellre szippantotta, nagy rubinköves gyűrűt látott meg a leány középső ujján s a pompás kő úgy ragyogott a gyufa lángjánál, mint a macska-szem.

Szinte hipnotikus igézettel fogta oda Dyke pillantását. Még akkor is rajta volt a szeme, mikor a láng már kialudt és csak a cigaretta izzó tüze visszfényelt benne. Akkor újra hátradőlt, de a szíve gyorsabban vert, az idegei felgerjedtek, mert megint az élet egyik olyan nagy percének a szelét érezte, amely romba szokta dönteni azokat a korlátokat, amiket lelke körül rakosgat össze az ember.

Megint hallotta a nő hangját, de szinte jóval messzebből, mintha a szoba árnyékai és cigarettájának szürke füstje okozná ezt a különös, akusztikai csalódást.

— Meddig időzhet? Szeretnék mindent elülről elmondani.

Dyke visszaeszmélt tünődéséből a valóságra.

— Talán úgy intézhetné, hogy velem vacsorázzik ma este, — mondta. — Nekem semmi kötelezettségem nincs.

A leány arcán félreismerhetetlen öröm ragyogott föl:

— Nagyszerű! Örömmel! De beszélgesünk előbb. Szeretném megtisztítani kettőnk körül a levegőt. Bizonyos vagyok benne, hogy dr. Reccot is, engemet is féreismert.

Ez képtelenség. Nem köteles semmiféle mosakodásra. Ami Pelélében történt, ahhoz semmi közöm. Lehetséges, hogy én láttam utoljára élve a németet meg a szolgáját, de biztosíthatom, hogy nem én öltem meg őket. Alig hinném azt is, hogy ön ölne volna meg, — tette hozzá mosolyogva.

— Érdekel természetesen. Szeretnék a segítségére lenni. De kérem, ne bizakodjék benne, hogy tudok is.

— Nem bizakodom, csak remélek, — felelt a leány nagyon egyszerűen. — De nem szeretnék holmi érzelmes magaslatra állni ön előtt. Egészen prózai tiszleti ajánlatot szeretnék tenni önnek.

De ehhez egész csomó magyarázat szükséges és talán érzelmesek is lesznek köztük. Az első — mosolygott — valóban nagyon érzelmes. Hallott-e már valaha Hendy de Seggonaux grófról?

Ajkához kapott, ideges mozdulattal, a rubin-köves kezével.

— De Seggonaux? — visszhangozta Dyke. — Azt a franciát gondolja, aki a Congo-beli benszüllött lázadás mögött volt?

— Akit árulásért halálra ítélték, — szakitotta meg a nő hirtelen. — És akit az Ördög-szigetre küldtek életfogytiglan. Csak egy van... Seggonaux gróf, az én apám. Az első nyilatkozat... Nem érzelmes és regényes-e? — tette hozzá nevetve, de ez a nevetés nem rejthette el mérhetetlen bánatát és keserűségét.

— Első mentegetőzésem mr Dyke! Atyámat igaztalanul vádolták és igaztalanul ítélték el életfogytiglan, olyan helyre, amely elhomályosítja a pokol középkorának minden agyafurtságát a kínzásban!... Bocsánat egy perc... a telefon...

A műteremmel szomszédos szobában szólt a csengő és miss Seggonaux szabadkozva ment ki a nehéz kárpittal takart ajtón betéve azt maga után.

Egy perc múlva már vissza is jött és újra leült, de tartásában már nem volt meg az előbbeni hátorúság. Cigaretta vett ki a dobozból, idegesen forgatta az ujjai között, majd az asztalra tette. A keze remegett.

Emlékszik az esetre?

(Folyt. köv.)

ERDELYI
MAGYARSÁG

1933
V. 8.

Nagyvárad sportszenzációja

Nac-Venus meccs vasárnap a Károly-pályán

Nagyvárad, máj. 6.

Nagy és nívós mérkőzés színhelye lesz a nagyvárad Károly-pálya vasárnap. A bukaresti Venus csapata méri össze erejét a NAC csapatával. Mint ismeretes a NAC az ősszel 6:0-as vereséget szenvedett s most a tavaszi fordulóban hazai pályán módjában van a NAC-nak visszaadni a kölcsönt. A nagyvá-

radiak erősen készülnek a revansra, de Venus sem áll ki készületlenül. Erős és tapasztalt ütőtréninget tartottak a héten. Már péntek este megérkeztek Nagyváradra, hogy a szombati napot pihenéssel töltsék. A mérkőzést szép idő esetén rekord publikum előtt játsszák végig.

Rossz a plakát — 500 lej

Megbüntette a disztrikt az Amte-amiért a váradi Törekvést fogadta

Arad, máj. 6.

Az AMTE május elsejére barátságos mérkőzésre kötötte le a Törekvést. A rendőrség nem engedélyezte a mérkőzést azzal az indoklással, hogy május elsején nem lehet semmi nagyobb csoportosulásra alkalmas adó sport vagy más eseményt rendezni. Az AMTE erre vasárnapra hozta előre mérkőzését, amelyet nem halaszthatott el, ekkorra azonban a district tagadta meg az engedélyezést azzal, hogy az AMTE—Törekvés

mérkőzés konkurrenciát csinál a vasárnap bajnoki mérkőzésnek. A district visszavonta az előzőleg kijelölt bíró delegálását is.

Ennek ellenére az AMTE megrendezte vasárnap a meccset. A district köteles az összes vasárnap mérkőző egyesületeknek 500—500 lej kártérítést fizetni. Emellett újabb 500 lejre büntették az engedély nélküli játékért s azért, mert a meccset hirdető plakát román szövege hibás volt, megint 500 lejt kellett fizetnie a munkáscsapatnak.

Holland és francia turá- ra indul a Ripenzia

Temesvár, máj. 6.

A Ripensia első hollandiai mérkőzését május 11-én Hágában az Ajax ellen játsza. Ezután még négy mérkőzést bonyolít le az

együtttes Hollandiában, ahonnan Párisba utazik május 23-i Racing Club elleni meccsére. A párisi mérkőzést éjjel, villanyfény mellett rendezik.

A Davis Cup-ban a japánok biztosan győznek a magyarok ellen

A fiatalság győzte le Kehrlinget, nem a tudás

Budapest, máj. 6.

A japán—magyar Dawes Cúpért folyó tennisz-verseny első napján a nézők között Horthy Miklós kormányzó is megjelent. Az első mérkőzést a Margit-szigeti pályán 2000 főnyi közönség előtt bonyolították le. A mai

eredmények a következők: Satoh (japán)—Gabrovitz (magyar) 6:4, 6:2, 6:3. Nunoi (japán)—Kehrling (magyar) 4:6, 8:6, 6:3, 6:1. Az első nap után tehát Japán 2:0 arányban vezet.

Az új konverziós törvény

A mezőgazdasági és városi adósságok szabályozásáról szóló törvény

Tizenkettedik közlemény.

Az ekként leszállított követelés évi 4 százalékos kamattal fél évi egyenlő részletekben fizetendő. Az évi törlesztési részletek nem haladhatják meg a 4. szakaszban előírt jövedelmi hányadokat.

15. §. Azon célból, hogy a jelen törvény rendelkezései értelmében megállapított követelések felelevenedjenek, adósok arra vannak kötelezve, hogy a jelen törvény kihirdet-

tésétől számított 60 nap alatt hitelesítik részére bélyegmentes váltókat szolgáltatásuk majd ki.

Ugy ezek a váltók, mint a már meglevő, idejében megújítottaknak tekintendők, s a fizetett összeg feltüntetése és bélyegzővel való ellátása által.

(Folyt. köv.)

A temesvári kommunista perben az összes vádlottakat elítélték

Fél évtől hat évig terjedő fogházat kaptak a vádlottak. — Legsúlyosabb bűntetésben egy női részesítettek

Temesvár, máj. 6.

Tegnap délelőtt befejezte a hadbírószék a vádlottak kihallgatását a kommunista-perben. A vádlottak valamennyien tagadták, hogy ezuttal forradalmi, vagy kommunista röpiratokat osztogattak, ilyeneket előállítottak, vagy általában bármiféle propagandát folytattak volna.

A vádlottak közül Ugropetz Matild, Sveta Danila és Pál Ilona határozott hangon jelentették ki, hogy kommunista világszemléletük van, míg Magyar Eszti az elnök kérdésére hogy kommunista-e azt válaszolta, hogy nem kommunista.

Két 14 esztendőes vádlottja is van a kommunista-pernek, ezek úgy kerültek a vádlottak padjára, hogy a vád szerint az elemi iskolások között csináltak propagandát. Ellenben beismerték, hogy rövidebb-hosszabb ideig tagjai voltak a romániai munkássegélynek.

Nem engedélyezte a hadbírószék annak bizonyítását, hogy a szigurancán megverték-e vagy sem a vádlottakat, a bizonyítást befejezettnek mondotta ki és az ezredes-elnök felhívta Stoica kapitány ügyészt, hogy tartsa meg vádbeszédét.

Az ügyész bemutatta és a katonai tolmáccsal románra fordította a verseket, amelyekre a munkássegélyben tanították a gyermekeket, ismerteti a szétosztogatott röpiratok tartalmát. Majd elsorolta, hogy a vádlottak közül a február hónapban tartott házkutatások alkalmával milyen tiltott iratokat és nyomtatványokat találtak. Müller Kálmánál egy levelet találtak, melyben lisztről, gabonáról, más effélékről van szó, de a vádnak az a véleménye, hogy a levél csak látszólag üzleti levél, voltaképpen a propaganda céljait szolgálja.

Müller Kálmánt tartja a munkássegély és így a kommunista agitáció szellemi vezérének.

Valamennyi vádlott számára öt évtől tíz évig terjedő börtönbüntetést kívánt indítványozta, hogy a hadbírószék javítófogházba utalja valamennyit. A védők felmentő ítéletet kértek, bizonyítékok hiányában.

Szombat délelőtt hirdette ki ítéletét a hadbírószék. Az ostromállapot törvény és a szigorított Marzescu rend-törvény alapján a hadbírószék

mind a husz vádlottat bűnösnek találta.

Morgánékat maga elé rendelte az amerikai szenátus

Newyork, máj. 6.

A „Newyork Times” című lap jelentése szerint az amerikai szenátus május 20-ra maga elé idézte Morgant, a világnirri bankárt és tíz bankártársát, hogy a törvényhozás előtt igazolják bankjaik valutaügyleteit.

50 házat pusztít el a föld-rengés egy regáti faluban

Bukarest, máj. 6.

Bratinesti falucskában tegnap hatalmas földcsuszamlás történt. A falu alig 20 kilométerre van a Prut folyótól és egy hatalmas része beleszuszamlott a folyamba.

Több, mint 50 ház romba dőlt, de emberéletben szerencsére nem esett kár, mert a falusiak a mezőn tartózkodtak. A lakosság egyébként állandó rettegésben él és senki sem mer házába visszatérni, mert az újabb csuszamlástól félnék.

Klein Juliát és Wolf Jánost 6—évi fogházra ítélték. Spitzer Károlyt, Magyar Tibort, Ozmán Sulit, Fejér Antalt, Sveta Danilát 5—5 évi, Sipos Vilma, Ugrovecz Matildot 4—4 évi, Barany Jánost, Magyar Esztit, Rosenberg Tibort, Pál Ilonát, Kuldan

Jánost 3—3 évi, Müller Kálmánt, Novák Ignácot, Kovács Mátyást, Adok Miklóst, 2—2 évi, Hlary Sándort 1 évi és a 17 éves Sikjed Istvánt félelvi fogházra ítélte a hadbírószék.

A legkülönösebb sztrájk

Ki akarják éheztetni az amerikai farmerek a városi lakosságot

Nem adnak el semminemű élelmiszert. — Ezzel akarják felelelni az élelmiszerek árát

Newyork, máj. 6.

Hirt adtunk néhány nappal ezelőtt azokról a súlyos kilengésekről, amelyek az Egyesült Államok Jowa tartományában játszódtak le a farmerek és a karhatalom között. A helyzet most még súlyosabbá vált, mert a földművesek értékesítő szövetségének az elnöksége elhatározta, hogy a termelők szintessék be a termények további árusítását. A rendelet végrehajtása május

10-én kezdődik és azt a célt szolgálja, hogy áruhiányt keltve kikényszerítsék az arak emelkedését. A farmersztrájk kimondása nagy aggodalmat keltett az egész államban mert így, könnyen zavarok állhatnak be a lakosság élelmiszerekkel való ellátásában. A hatóságok minden intézkedést megtettek, hogy esetleges további incidenseknek elejét vegyék.

Az elvetemült fiú

Hasbaszurta édesapját, mert ez megdorgálta, hogy elissza minden keresetét

Az apa halállal vívódik a kórházban, a fiut letartóztatták

Bukarest, máj. 6.

Megdöböntő gyilkosság történt tegnap délután Udrea Nita 63 éves munkás házában. Az öreg ember már hosszabb ideje haragban volt a fiával, mert ez állandóan elitta keresetét és mikor munka nélkül volt, apjával tartatta el magát. Tegnap ismét

heves szóváltás keletkezett és ennek hevében a fiu kirántotta bicskáját és apját háromszor hasbaszurta. A szerencsétlen öregembert életveszélyes állapotban szállították be a kórházba, míg az elvetemült gyilkost letartóztatták.

Inkább tanulnának

A kisantant diáksága megint politizált

Jeftics külügyminiszter kihallgatáson fogadta őket

Belgrádból jelentik: A jugoszláv fővárosban pénteken ért véget a kisantant diák szövetségeinek a konferenciája. A revíziós kérdést tárgyaló bizottság megállapította, hogy a békeszerződések és a határok módosításáról nincs szó, ezt a kérdést csupán azok vetik fel, akik meg akarják zavarni Európa békéjét. Hosszas vita után a bizottság a következő határozati javaslatot fogalmazta meg:

A kisantant államok egyetemi ifjúsága szolidarisan és teljes energiával védi meg Közép-Európa területi státuszkvóját. — A kisantant diákkongresszus egyhangulag a békeszerződések respektálása s a béke mellett foglal állást.

A kongresszus ezt a határozati javaslatot nagy lelkesedéssel tette magáévá. A tanácskozások befejezése után Jeftics jugoszláv külügyminiszter kihallgatáson fogadta

ta a román és csehszlovák delegátusokat, akik köszönetüket fejezték ki a meleg fogadtatásért.

Május 13-án megnyílik a predeáli alagút

Bukarestből jelentik: Május 15-től kezdve új nyári menetrend lép életbe, mely októberig lesz érvényben. Ugyancsak május 15-én nyitják meg újból a tömösi szoros alagútját, amelynek javítási munkálatait május 13-án, éjjel fejezik be és így a nagyváradi-bukaresti vonalon az átszállás megszűnik.

1933.
V. 8.

ERDELYI
MAGYARSÁG

5

Még 3 nap van a lapfejek beküldéséhez

Mint már jelentettük, a legutóbbi tombolához érvényes lapfejek e hó 10-ig küldendők be kiadóhivatalunkba. Erre való tekintettel közöljük olvasóinkkal, hogy még 3 nap áll rendelkezésre a lapfejek beküldéséhez.

Kértünk tehát minden olvasónkat, aki részt

akar venni a tombolában, hogy holnap vagy holnapután okvetlenül juttassák a 20 sor-szamos lapfejet a kiadóhivatalba, melynek ellenében kiállítjuk a tombolajegyet.

A májusi tombolánál már 20 nyere-ményt fogunk adni, hogy több olvasónkat érhesse a szerencse.

Tüzek, amelyek mellett fáznak az emberek

Május 10-én gyújtják meg Németországban az első könyvmáglyát

Breslauból jelentik: Május 10-én Breslauban nagy könyvégetés lesz. A breslaui diákság kiáltványt tett közé, amelyben felszólítja a lakosságot, hogy távolítsa el a könyvszekrényéből a zsidó és a marxista írók minden munkáját.

A kiáltványt valamennyi breslaui hirdetőoszlopra kifüggesztették. Az index-re tett könyveket a diákegyesületeknek kell beszovalgatni, amelynek azután május 10-én éjjel 11 órakor nyilvános könyvégetést rendeznek Breslau főterén a Belvárosban fekvő Schlossplatzon.

A könyvégetés nagy tüntetés közepette megy végbe. Éjjel 11 órától éjfélig egymás-

után gyújtják meg a máglyákat a Schlossplatzon és az ünnepség lefolyását a breslaui rádió is közvetíteni fogja.

Münchenből jelentik: A hatóságok a felsőbajorországi Pensberg községben a Vörös Frontharcos Szövetség tulajdonában hatalmas fegyverraktárt találtak, amelyet a kommunista alakulat a közeli erdőben létesített.

Nagymennyiségű hadifelszerelést találtak meg s husz kommunistát letartóztattak. Ezek vallomásukban előadták, hogy a fegyverekkel felkelést akartak keresz-tülvinni Bajorországban. A fegyvereket legnagyobb részben lopás útján szedték össze.

Felsőbb rendeletre

Feloszlatták Kolozsváron a Vasgárdát, vezetőit letartóztatták

Hajnali razzia az antiszemita zavargásra készülők ellen

Kolozsvár, máj. 5.
A belügyminiszterium utasítása alapján szombaton reggel a kolozsvári rendőrség feloszlatta a Vasgárda kolozsvári kirendeltségét. A Vasgárda Aron Flórián-uccai helyiségében házkutatást tartottak és rengeteg kompromittáló iratot találtak, amelyből kitűnt, hogy a Vasgárda antiszemita zavargásokat készített elő. Megtalálták a Vasgárda vezetőinek névsorát, akiket lakásukon tartóztattak le. Többek közülük ellen-

szegültek a karhatalomnak, néhányan a rendőröket is bántalmazták, mások nem akartak felöltözni. Ezeket éjszakai pongyolájukban kísérték a központi rendőrségre, ahol Draghiciu rendőrigazgató kezdte meg kihallgatásukat. Eddig 8 vasgárdista vezetőt tartóztattak le.

Amíg a Vasgárda elleni házkutatás folyt, a rendőrség udvarán megerősített rendőr és csendőrkészültségek várakoztak.

Apa és tiu együtt a hordágyon

Kórházba szállítottak Nagyváradon két éhségsztrájkoló kommunistát

Nagyvárad, máj. 5.
Tegnap délután két súlyos állapotban levő beteget szállítottak az elme-kórház belgyógyászati osztályára.

A két emberről kiderült, hogy Valtai Gábor és Valtai Károly vizsgálati fogságban levő kommunistákkal azonosak és tíz napi éhségsztrájk következtében romlott le anynyira az egészségügyi állapotuk, hogy kórházba kellett őket szállítani.

Különösen az idősebb Valtai Gábor állapotja súlyos és az teszi veszélyessé a helyzetét, hogy még most sem akar ételt magá-

hoz venni.

Az orvosok megkísérik cukorral mesterséges uton táplálni.

— Ma, vasárnap délelőtt tartják meg a Magyar Párt kultúrelőadását. A két izben is elhalasztott kultúrelőadást vasárnap délelőtt tartja meg a Magyar Párt kulturszakosztálya. A rendkívül nívós és értékes műsor dacára is, a személyenkénti belépődíjat 2 lejben állapította meg a szakosztály.

Arvizveszedelem Biharban

Nagyvárad, máj. 6.

Az esőzések következtében Bihar megyében is áradás veszedelme fenyeget. A negye több helyén az árvíz már elöntötte a vetéseket. Különösen a Fekete-Körös áradt meg veszedelmesen és a pályatestet is elöntötte, úgy, hogy

a Nagyvárad-vaskői vonat három óráskéséssel érkezett meg Belényesre. Tenke és Belényesujlak között a forgalom szünetel.

Veszedelmesen megduzzadt a nimoesti patak is és ez az áradás

elmosta a patak belényesi hidját.

A Sebes-Körös egy méterrel emelkedett az éjszaka folyamán.

Dr Popovici Péter prefektus — a beérkezett jelentések alapján, minden intézkedést megtett a veszélyeztetett vidékek érdekében.

PETROLGÁZFŐZŐGÉP különlegességek

„Kronprinz” Matador 300 — lei
„Sitar-Royal” — 400 — lei
„Haller” Superior — 250 — lei

Kérje a legújabb árjegyzéket gázfűzőkről stb. és építésvásárlásokról. STERN vaskereskedés Oradea, Nagypiac-tér 2. Telefon 8-92.

APROHIRDETÉSEK

Nem üres reklám, hanem valóság, hogy 6 drb. művészeti lev. lapot 70 leierért csakis Róna fényképész készít, Teleki-u. 4

VILÁGOS hálószoba butor olcsón eladó. Pecze-ucca 1. 571

CUKRASZ segédet felvesz Molnár cukrászda, Reg. Ferdinand 26. 565

MEGBIZHATO rendes ember jó keresettel ujságárusításra felvétetik. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

KESZPENZ 3000 lejjele és biciklivel rendelkezem. Keresek elhelyezkedést mint bolti szolga, percentes, vagy más hasonló állást. Esetleg társas üzletet. Cimet a kiadoba kérek. 556

FERTIGOLONÓ felvétetik. Huszár ucca 12 szám. 562

FAGYLALT uccai elárusítására ügyes egyének felvétetnek. Str. Astra (Gilányi u.) 5 szám. 557

MINDENES főzőnőt keresek. Margitai Árvaház ucca 5. 567

INTELLIGENS ember portásnak felvétetik óvadékkal Newyork szállodába. 566

HAZMESTERNEK felveszek szerény, fiatal házaspárt. Lakást, fizetést adok. Ház-tulajdonos, Szabadság ucca 8. 558

GYERMEKTELEN napszamos vincellér pár azonnali belépésre kerestetik. Dr Aczel Alapi ucca 7. 559

JÓ KERESETTEL Váradhoz közel tekvő községekbe kijáró ujságárusokat felveszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

CUKRASZSEGED legalább két éves gyakorlattal, fagylalt készítésre kerestetik. Str. Astra (Gilányi ucca) 5. 560

ÜGYES mindenkes, hosszabb bizonyítvánnyal azonnalra felvétetik. Vermes, Battyányi ucca 12.

ÜGYES kisebb fiu kifutónak telvétetik. Millye fűszerüzlet, Széles ucca 14.

HATÓSÁGI Munkaközvetítő Hivatal Oradea, Teleky ucca 3 sz. állást kaphat: 5 cipőfelsőrész készítő, 2 férfiszabó, önálló nagy munkás, 1 kovács.

TANYAT pár holddal, Váradhoz közel jó ut mellett megvételre keresek. Cim a kiadoban. 563

ZSAKSZÖNYEGHEZ utasítást, hozzávalót, Orient Szövőiskolában (Uri-ucca 14.) legelőnyösebben megkaphatja. 458

PASZTOR-NYOMDA. ORADEA